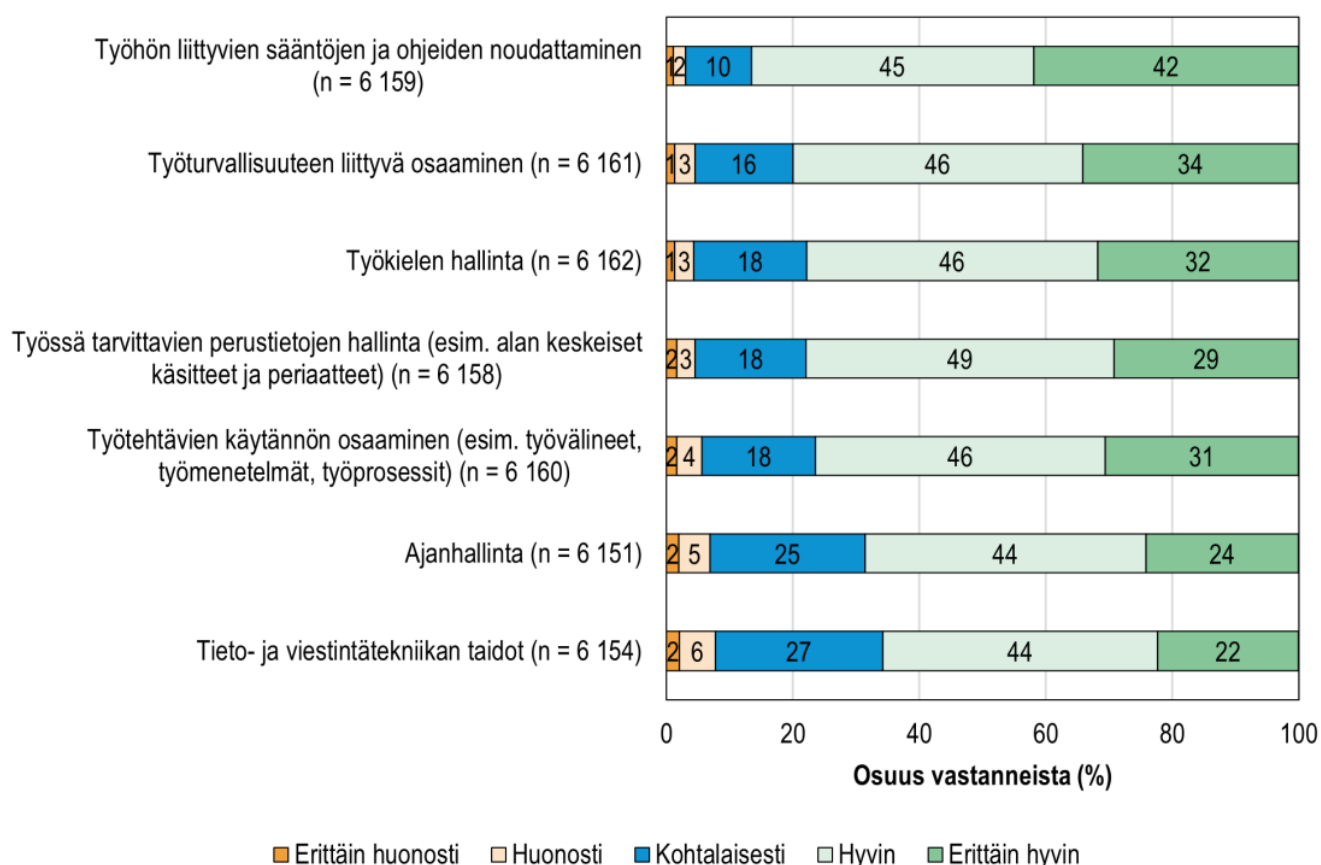

Ammatillisista perustutkinnoista työelämään – Arviointi työllistymisen tukemisesta sekä urasuunnittelu- ja työelämävalmiuksista

6.3 Ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden näkemykset työelämässä tarvittavien taitojen kehittymisestä koulutuksen aikana

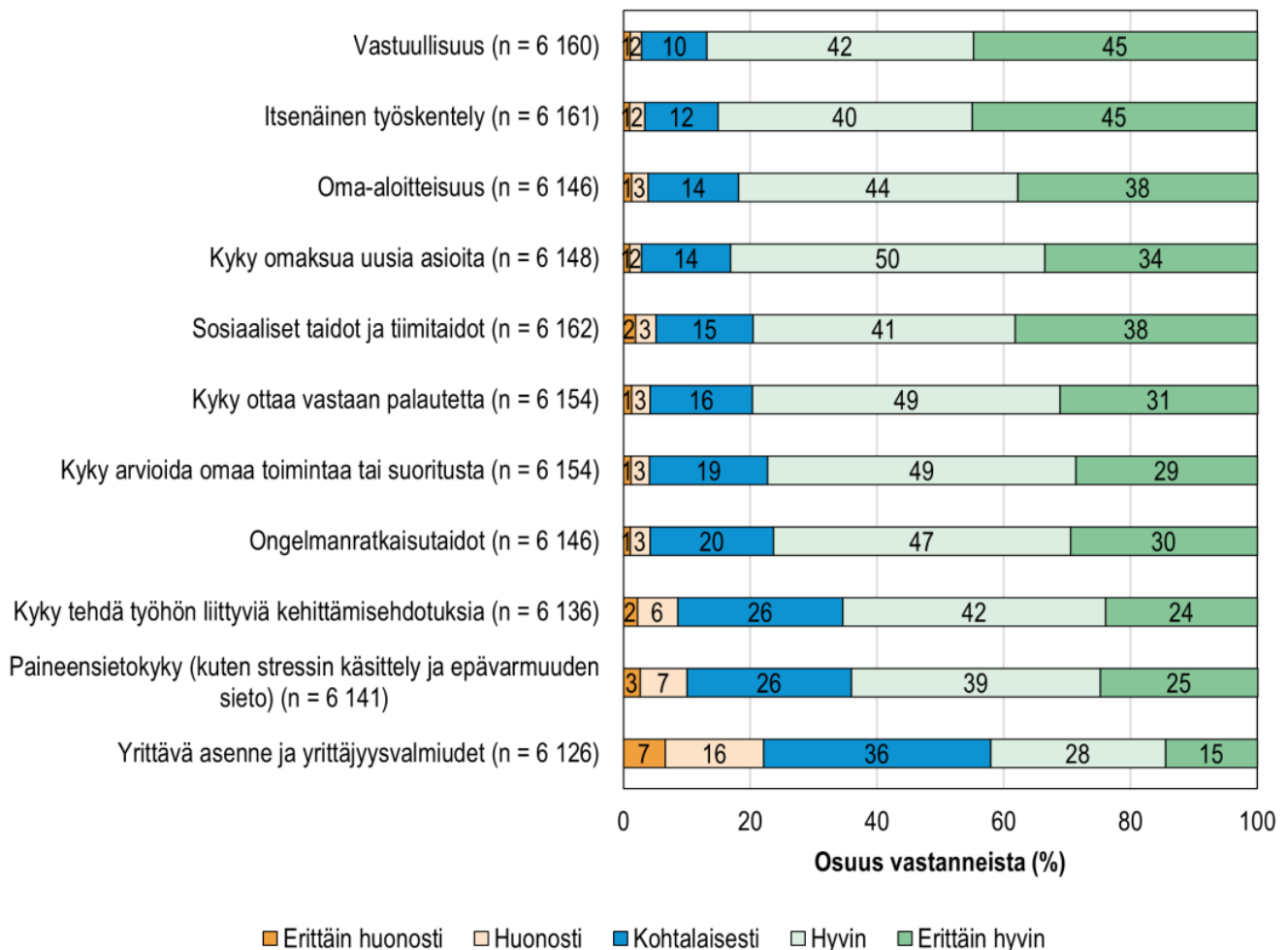
Ammatillisen perustutkinnon suorittaneilta opiskelijoilta kysyttiin, miten he kokevat työelämässä tarvittavien taitojensa kehittyneen koulutuksen aikana. Kysytyt taidot olivat samat kuin Suomen Yrittäjien ja KT:n kyselyissä.

Vastanneista lähes 90 prosenttia koki kehittyneensä työhön liittyvien sääntöjen ja ohjeiden noudattamisessa hyvin tai erittäin hyvin (kuvio 29). Noin 80 prosenttia koki myös työturvallisuuteen liittyvän osaamisen, työkielen hallinnan, työssä tarvittavien perustietojen hallinnan sekä työtehtävien käytännön osaamisen kehittyneen vähintäänkin hyvin. Ajanhallinnan sekä tieto- ja viestintätekniikan taitojen koettiin kehittyneen taitoalueista heikoimmin, joskin lähes 70 prosenttia koki niidenkin kehittyneen hyvin tai erittäin hyvin.

KUVIO 29. Perustutkinnon suorittaneiden näkemykset ammatillisten perustaitojensa kehittymisestä opintojen aikana

Yleisten työelämätaitojen osalta yli 80 prosenttia tutkinnon suorittaneista vastaajista koki kehittyneensä vastuullisuudessa, itsenäisessä työskentelyssä, oma-aloitteisuudessa ja kyvyssä omaksua uusia asioita hyvin tai erittäin hyvin koulutuksen aikana (kuvio 30). Noin 80 prosenttia arvioi sosiaalisten taitojen, palautteen vastaanottokyvyn, oman toiminnan arviointikyvyn ja ongelmanratkaisutaitojen kehittyneen vähintäänkin hyvin. Yrittävän asenteen ja yrittäjyysvalmiuksien, paineensietokyvyn sekä kyvyn tehdä työhön liittyviä kehittämisehdotuksia koettiin kehittyneen heikoiten.

KUVIO 30. Perustutkinnon suorittaneiden näkemykset yleisten työelämätaitojensa kehittymisestä opintojen aikana

Kyselyn toteutushetkellä työllisinä olleet perustutkinnon suorittaneet kokivat ammatillisten perustaitojensa kehittyneen paremmin kuin muut vastaajat ^[1]. He kokivat myös yleisten työelämätaitojensa kehittyneen paremmin kuin muut. Myös eri koulutusalojen välillä oli hieman eroja siinä, miten hyvin vastaajat arvioivat taitojensa kehittyneen. Lisäksi vastaajien kokemuksissa oli hieman eroja sukupuolen mukaan ja yleisten työelämätaitojen osalta myös vastaajan opintojen aikansa saaman tuen mukaan. (Ks. liite 19.)

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneita pyydettiin kyselyssä kertomaan jokin esimerkki opintojen aikaisesta tilanteesta, jossa he mielestään oppivat jotakin tärkeää työelämästä ja työllistymisestä. Kysymykseen saatiin 2 136 vastausta. Suuressa osassa vastauksista ei kuvattu tilannetta, vaan esimerkiksi taitoa, jonka vastaaja oli opintojen aikana oppinut tai mitä hän piti työllistymisen kannalta tärkeänä. Osassa vastauksista esimerkiksi

kerrottiin työllistymisen olleen vaikeaa. Tähän on nostettu esimerkkejä useimmiten mainituista tilanteista ja taidoista.

Ne vastaukset, joissa kuvattiin jokin tilanne, liittyivät lähes aina työelämässä oppimiseen. Vastajaat kertoivat oppineensa niin ammatillisia taitoja kuin yleisiä työelämävalmiuksia sekä toimimaan osana työyhteisöä. Työelämässä oppiminen oli tarjonnut arvokkaita tilaisuuksia nähdä, miten muuttuvissa työelämän tilanteissa toimitaan ja kuinka teoria ja käytäntö eroavat.

“

- *Ammatillisten opintojen aikana osallistuin työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen rakennusalan yrityksessä, jossa pääsin seuraamaan työmaapäällikön arkea. Yksi mieleenpainuvimmista tilanteista oli, kun työmaalla ilmeni aikatauluhaasteita alihankkijan viivästyksen takia. Näin, miten tärkeää on ennakoida riskejä, kommunikoida selkeästi ja pysyä aikatauluissa – sekä kuinka suuri vaikutus yhdellä viivästyksellä voi olla koko projektin etenemiseen.*
- *Att se skillnaderna mellan teori och verkligheten på arbetsplatsen, allt kanske inte går till som det står om i teorin. Att vara anpassningsbar och flexibel.*
- *Erilaisuuden sietäminen on kasvanut huippuunsa, kun työskentelen vahvan tuen autististen kanssa.*

Osa vastaajista oli työelämässä oppimisen myötä huomannut soveltuvansa paremmin erilaiseen työhön, kuin mistä olivat alun perin olleet kiinnostuneita.

“

- *Aloitin opintoni toivoen ohjautuvani tilintarkastustyöhön, mutta tehtyäni työharjoittelua erityistarkastusyrityksessä tukihenkilönä, käsitin soveltuvuuteni tukityöhön olevan huomattavasti korkeampi.*

Vastajaat myös kuvasivat, miten työelämässä oppiminen oli auttanut heitä ymmärtämään, kuinka tärkeitä yleiset työelämävalmiudet, kuten luotettavuus, täsmällisyys ja asenne ovat työnantajille.

“

- *Ammatillisten opintojeni aikana olin työharjoittelussa paikallisessa sähköasennusyrityksessä. Harjoittelun aikana pääsin osallistumaan oikeisiin asiakaskohteisiin ja näin, kuinka tärkeää on olla täsmällinen, luotettava ja oma-aloitteinen työntekijä. Erityisesti opin, että työn laatu ja asenne vaikuttavat suuresti siihen, miten työnantaja arvioi mahdollisuuksia tarjota jatkotyötä harjoittelun jälkeen. Ymmärsin myös, kuinka tärkeää on hyvä yhteistyö tiimin kanssa ja se, että uskaltaa kysyä neuvoa, jos ei osaa jotakin. Tämä kokemus antoi minulle varmuutta siitä, mitä työelämässä odotetaan, ja motivoi minua panostamaan oppimiseen ja omaan kehitykseen.*

Työelämässä oppimisen aikana saatu palaute oli myös auttanut hahmottamaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita.

“

- *Under praktikperioder fick jag konkret feedback som inte stämde med min egen utvärdering, vilket hjälpte mig få en bättre bild över hur jag gör ifrån mig i olika arbetsuppgifter.*

Työelämässä oppimispaikkojen hakeminen oli koettu opettavaiseksi.

- *Ensimmäisen koulutussopimus/harjoittelu paikan hakeminen.*

Toisaalta yksittäisten vastaajien kokemukset työelämässä oppimisesta olivat kielteisiä ja heillä työelämässä oppiminen oli näyttänyt missä he ainakaan eivät halua työskennellä valmistuttuaan.

- *Ainakin työharjoittelukokemus avasi silmät. Opiskelijoita käytetään surutta hyväksi ilman palkkaa. Ala on äärimmäisen huonosti palkattua ja fyysisesti raskasta. En missään nimessä tämän ikäisenä halua enää mennä [...] töihin orjaksi.*

Asiakkaiden kanssa työskentely koettiin hyödylliseksi.

- *Asiakkaiden kanssa puhuminen auttaa minua paljon puhumaan sujuvaa suomea opintojeni aikana. Ja se todella auttaa minua menestymään työelämässäni ulkomaalaisena. Se opetti minulle, että sosiaaliset taidot ja kielitaidot ovat tärkeitä täällä Suomessa, jotta ymmärrän paremmin työn luonnetta.*
- *Asiakkaiden kanssa toimiminen (varsinkin vähän vanhempien ihmisten). Kommunikointi oli vähän vaikeampaa ja hidasta, annetut tiedotot eivät olleet ns. oikeita/parhaita laatua, mutta onnistuin kuitenkin tehtävässä niin että asiakas oli tyytyväinen tulokseen.*

Vastauksissa tuotiin esiin myös muualla kuin työelämässä oppimisen jaksoilla tehtyjen käytännön harjoitusten tai projektien merkitys osaamisen kehittämisessä.

- *Harjoiteltiin nostoja, siirtoja, apuvälineiden käyttöä, pistämistä ja kommunikaatioapuvälineiden käyttöä.*
- *Erilaisten tapahtumien järjestäminen lapsille sekä ylipäätään ryhmässä tehdyt projektit. Tuttu ryhmä toi turvaa kun harjoitteli toiminnan suunnittelua ja toteutusta.*

Ryhmätyöskentelyn nähtiin edistävän työelämässä tarvittavien taitojen oppimista.

- *Opiskelin tiimioppimismallilla ja projektikäyttöisesti, ja opin projekteja tehdessä sekä tiimin kanssa toimiessa valtavasti tärkeitä työelämätaitoja, kuten tiimityöskentelyä, tiimin johtamista, kokonaisuuksien hallintaa ja organisointia, projektien ja työtehtävien aikataulutusta, itsenäistä työskentelyä, itsereflektointia ja -kehittämistä. Kantavina teemoina opiskelussa oli myös yrittäjyys sekä verkostointi.*

Vastajaat myös arvostivat opintojen aikana kuulemiaan esimerkkejä aidoista työelämän tilanteista, työnantajien esittelyjä ja vierailuja yrityksiin.

- *opettajien, jotka myös tekevät alan töitä osa-aikaisesti, konkreettiset ja elävät esimerkit, minkälaista työ ja työtehtävät ovat ko. alalla/yrityksessä.*
- *3 kertaa koululla kävi yritykset esittelemässä itsensä, joista yhdessä olen töissä, avasi sen mahdollisuuden ja polun mitä en olisi muuten harkinnut*
- *Besök hos arbetsgivare.*

Konkreettisina opintojen aikana oppiminaan taitoina vastaajat toivat esiin muun muassa työnhakuun liittyvän osaamisen kehittymisen.

- *Ammatillisen perustutkinnon aikana opin käytännön tasolla hyvät valmiudet hakea työpaikkoja, ja perustelevaan oman osaamisen vrt. työpaikkailmoitukseen.*

Vastaajat olivat myös oppineet erilaisia työelämätaitoja ja hyvän vaikutelman tekemisen merkitystä.

- *Ajoissa paikalle saapuminen kädentaitoja ja tiimityöskentelyä*
- *I learned important things in working life and employment is time management, working culture, safe, skills and operating different tools, working under different shifts and managing stress in working environment, developing Team working, receiving feedback and making decisions in accordance.*
- *Ahkeruus palkitaan..kun tekee harjoitteluissa hyvän vaikutuksen niin on mahdollista työllistyä työpaikoihin.*

Yrittäjyysopintojen kerrottiin toisaalta tukeneen yrittäjäksi ryhtymistä ja toisaalta tuoneen esiin yrittäjyyden haasteita niin, että henkilö oli todennut, ettei yrittäjyys sovi hänelle.

- *Yrittäjyyskurssi oli antoisa, koska siinä pohditiin konkreettisia asioita, esim. hinnoittelua ja ajankäyttöä, jotta yrittäjänä pärjäisi. Olen hydyntänyt tätä freelancerin työssäni.*
- *Ymmärsin yrittäjyyskurssilla, että yrittäjyys ei sovi minulle. Se oli tärkeää, sillä olin aiemmin harkinnut yrittäjyyttä.*

1: Taustamuuttujittain tehtävää tarkastelua varten muodostettiin kaksi summamuuttujaa. Ammatillisten perustaitojen kehittymistä kuvaava summamuuttuja muodostettiin kuvion 29 muuttujista ja yleisten työelämätaitojen kehittymistä kuvaava kuvion 30 muuttujista.